

Mártonfi György esztergomi kanonok nyitrai főesperest, Ghillány György esztergomi olvasókanonokot, Sigray János szepesi prépostot, Liptay János pozsonyi kanonokot. Az erdélyiek, sőt maga az érsek is, főképp Mártonfi kineveztetését óhajtották, ki székely köznemes családból származott s ezért az érsek azon megoldási módot ajánlotta az udvarnak, hogy Mártonfi előbb bárói rangra emeltessék s mint ilyen neveztessek ki erdélyi püspököknek. Így történt azután, hogy Mártonfit III. Károly 1713 febr. 18-án bárói rangra emelte s ugyanazon napon erdélyi püspökké is kinevezte.

Az erdélyi püspökök bárósítása Mártonfi után szokásossá lett. Mártonfi utódai közül azonban Antalfi János, Sorger Gergely, Sztojka Zsigmond Antal és Bajthay József Antal bárói méltóságra csak püspökké kineveztetésük után emeltettek s nem azzal egyidejűleg, mint Mártonfi. Szerző valamennyiök bárói diplomáját és sikerült címerrajzát adja, nevezettek nagyobbára levéltári adatok alapján megírt életrajzával együtt s így a dolgozat, melyet egyébiránt szerzőnek az erdélyi püspökség történetére vonatkozó értékes kutatásai egyik részletének tekinthetünk, becses és megbízható forrásmunka. —CH. —E.

Schönherr Gyula dr. emlékezete. A »Schönherr Gyula dr.« emléktábla leleplezése alkalmából szerkesztette *dr. Morvay Győző*, kiadta *özv. Schönherr Antalné.* Budapest. Lampel. 1910. 8°. 416 l.

A jelzett című kiadványban fiatal korában elhunyt érdemes történettudósunk emlékét elevenítette fel az anyai szeretet és őszinte baráti vonzalom érzése. Az édesanya nem tudott megnyugodni pótolhatatlan veszteségében s fia emlékét gyorsan felejtő korunkban e kötetel akarta megőrizni a jövő számára, fia egyik jó barátjának szellemi közreműködésével. Így jött létre ez a kiadvány *Morvay Győző* szerkesztésében, ki abban bevezetésképp Schönherrnek igen szépen és meleg szeretettel megírt életrajzát adja s azután Schönherrnek Nagybánya városára vonatkozó kisebb tanulmányait és cikkeit gyűjtötte össze, nagyszámú sikerült képpel együtt. Ilyenek : Nagybánya bányaváros pecsétjei és címere ; a város Szent István tornya és műemlékei, könyvtárai, múzeumegyesülete. Különösen értékesek a város monographiájának Schönherrtől megírt részletei, melyek Nagybánya kialakulásának és meginduló fejlődésének kezdetét tárgyalják s jóllehet első kidolgozásukban maradtak ránk, becses adatokként tekinthetők. Megkönnyítik az egyes dolgozatok és cikkek megértését Morvaynak, a város multja kiváló ismerőjének, magyarázó jegyzetei.

Gr. Teleki Gézának a kiadvány elé írt bevezető soraiból vesz-
szük át a következő, Schönherrnek itt közölt dolgozatairól mon-
dott megjegyzését: »Már megjelenésükkor összeforrtak Nagy-
bánya monumentális emlékeivel, sőt hozzájárultak ahhoz, hogy
monumentalisságukat emeljék. Itt is megeljük a megboldogult-
nak sima gondolkodását, élvezzük folyékony, nem közönséges
nyelvét, erős történelmi logikus észjárását és a kutatónak merész
idealismusát«. A kötet éppen azért nem csupán kegyeletes emlék,
hanem magában véve is becses történelmi kiadvány, melyért
köszönet illeti úgy a kiadót, mint a szerkesztőt. —CH. —E.

»MÉG EGYSZER AZ ÁTKOS EMLÉKŰ.«

I.

Ily czímen a *Századok* 1910. évi december havi füzetében
Horváth Sándor tagtársunktól — válaszul ugyanezen folyóirat
1910. évi november havi füzetében közzétett tanulmányomra —
hosszabb cikk jelent meg, melyben szerző lekicsinylő, gúnyos
hangon nekem támad, a miért az ő lipótszentmiklósi felolvasá-
sával kapcsolatosan, az »Átkos emlékű János deák« leszármazása
s családi hovatarozandósága tekintetében véleményével ellenkező
észrevételeket mertem tenni. Tévedéseket, botlásokat vet a
szememre, melyeket azonban semmivel sem tud bizonyítani.
Állításokat tulajdonít nekem, melyeket én nem is kockáztattam.
És így tovább.

Mivel cikkem, melyben Horváth Sándor támadásaira pon-
tonként kimerítően válaszoltam s álláspontom támogatásául
bizonyítékaimat is felhoztam, »tér szűke és a közlésre váró anyag
halmaza miatt« a *Századokban* — sajnálatomra — napvilágot
nem láthatott: nem marad más választásom, mint hogy az én
állítólagos »tévedéseimet« és a méltatlan támadást más úton
bocsássam a szakközönség elbírálása alá; a mit nem is fogok el-
mulasztani.¹ Ellenben miután Horváth Sándor fentebb idézett
cikkében az ő sajátos modorában, meg is gyanúsított, mintha
én, oly czélból, hogy az »átkos emlékű« gyalázatát a Thuránszky

¹ T. tagtársunk nem veheti nekünk rossz néven, ha folyóiratunk
hasábjait, bármily elismeréssel viseltessünk is történetírói munkássága
íránt, egy ily kevésbé jelentős és homályba burkolt kérdés untalan
tárgyalásával nem tölthetjük meg. Készséggel adtunk helyet válaszá-
nak, a melyben a rendelkezésére álló érveket felsorolhatta; viszont nem
zárkózhattunk el a Horváth Sándor tagtársunk viszonzásától sem.
Nekünk nemcsak terünk korlátolt voltára, hanem főként olvasóink
érdekére is tekintettel kell lennünk.